

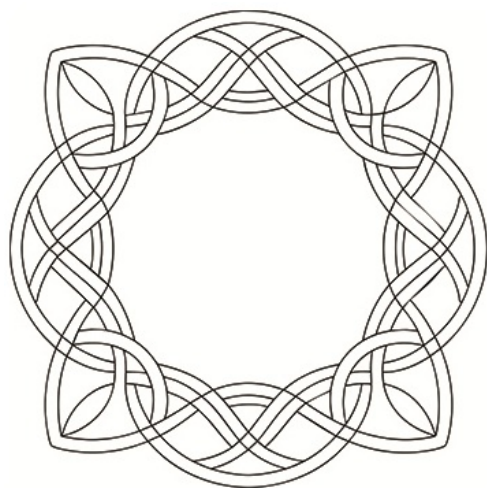
The background of the book cover is a photograph of a young woman with long, wavy, reddish-brown hair. She has freckles and is looking slightly to the left. She is wearing a white, lace-trimmed blouse. The background is a soft-focus field of tall grass or reeds under a warm, golden light, suggesting a sunset or sunrise.

Patrícia Brestovanská

ÚCHVÁTENÍ LÁSKOU

Patrícia Brestovanská

UCHVÁTENÍ LÁSKOU

enribook

Copyright © Patrícia Brestovanská 2026

Cover © Adobe Stock

Cover design © Erika Jarkovská

Cover layout © Martin Žiak

Slovak edition © Enribook 2026

ISBN PDF: 978-80-69110-45-8

Túto knihu s láskou venujem:

MUDr. Ivanovi Martinkovi, PhD., neurológovi,
vedúcemu Centra pre neuromuskulárne ochorenia
Univerzitnej nemocnice Ružinov v Bratislave,

a

Janke Tomášikovej zo Šariša, mojej betačitateľke,
ktorá si priala príbeh o Halfdanovi
a podieľala sa na jeho vyprofilovaní.

PROLÓG

Byzantská ríša, Konštantínopol približne 976

Vušiach jej znel bojový pokrik mužov, ktorí pod velením Styrbjörna Silného, bratovca švédskeho kráľa Erika Víťazného, vtrhli do Chrámu svätých Apoštolov. S hrôzou sledovala, ako vikinskí barbari vyvalili dvere a vrhli sa na ženy, ktoré sa v tichosti modlili. Jeden z nich podrezal hrdlo mladučkej mníške, keď začala vrieskať, zatiaľ čo jeho kumpán jej z krku strhol drevený krížik. Severskí dobyvatelia bez milosti drancovali všetko, čo sa im dostalo pod ruky – strieborné a zlaté kalichy, posvätné predmety, ale aj ovocie v prútenom koši.

„To nesmiete! Je to smrteľný hriech!“ skríkla abatiša, odtá v tmavej klerike,¹ ktorá jej zakrývala telo. Zhrozene sa prežehnala, keď sa nepriateľ postavil k svätému oltáru s cieľom zhodiť veľký zlatý kríž osadený jantármí a rubínmi.

„Biely Kristus nie je môj boh, otrokyňa!“ zručol Styrbjörn, pohrdlivo si obzerajúc ukrižovaného Ježiša, ktorý bol symbolom kresťanskej viery. Zdvihol ruku a prudkým pohybom predmet strhol zo svätého oltára, až sa ozval po chráme ohlušujúci hrmot. Následne ho vzal zo zeme, chvíľu hrabivo prezeral a hodil do vrecoviny, ktorá mu visela na chrbte.

„Pane! Vráťte nám náš majetok a zaveste kríž späť na svätý oltár! Majte úctu k tým, ktorí život zasvätili modlitbám a Ježišovi Kristovi!“ zvolala abatiša zúfalo, keď si všimla, že hrozivo vyzerajúci barbar je voči jej prosbám nedoslýchavý. Bola jedna z tých, ktorá rozumela severskému jazyku, preto komunikovala v nepriateľovej reči, no nie každá dobrá duša vo svätyni mala to šťastie.

Styrbjörn jej nevenoval pozornosť, potiažkal mech v ruke a s úlisným úsmevom sa obrátil k svojim spolubojovníkom. Tí dravčím zrakom sledovali ženy vôkol seba, ktoré sa pred nimi

¹ dlhé splývavé oblečenie katolíckych kňazov, sutana

snažili ukryť. „V tomto chráme sa oddnes bude povolávať sláva iba severským bohom!“ zaburácal a prešiel si prstami po hustej dlhej brade. „Už tu nezostalo nič, čo by stálo za pozornosť, až na tie chutné sústa, ktoré sú zahalené od hlavy po päty,“ zvolal s úsmevom na perách, keď sa rozhlíadal ako jas-trab na love.

Abatiša pochopila význam jeho slov, prekrížovala sa a trasľavým hlasom sa ozvala: „Ak už nám nechcete vrátiť náš majetok, ušetríte aspoň naše životy, pane.“

Jej nepriateľ sa hrdelne zasmial a pristúpil k nej so smrtonosným výrazom. „Zotročíme vás a predáme na trhu s otrokmi! No ešte predtým sa s vami obveselíme!“

Abatiše sa roztvorili oči od strachu, keď sa bojovníci prirútili k mníškam a zmocnili sa ich. Chcela tomu zabrániť, ale nepriateľ sa jej postavil do cesty a stál jej mečom hlavu. Odvšadiaľ sa ozýval nárek žien, ktoré sa bránili proti krutosti, s akou sa dosiaľ nestretli a voči ktorej boli bezmocné. Dobývatelia sa k nim správali hrubo, kmásali ich za vlasy, postrhávali im sutany z tela a natriasali sa na nich ako soby v období ruje. Keď s nimi skončili, chopili sa sprznených žien a zviazali im ruky lanom.

„Hej! Nieкто na nás striehne!“ skríkol žoldnier, keď za sochou archanjela Michaela pod oblokom z vitráže zachytil pohyb. Dlhými krokmi zamieril k nej a hrozivo sa zaškeril, keď sa zadíval do vydesených angelitovomodrých očí. „Zdá sa, že predsa jedno chutné sústo sme opomenuli,“ povedal nahlas, drsne sa chopil svojej koristi a odvliekol ju k mladému vodcovi. „Tu je vaša odmena, môj pane. Vy ste si ešte na žiadnom mäsku nepochutnali a táto mladunká mníška vám zaiste dodá stratenú silu,“ povedal nerestne a strčil do nej.

Mníška sa zatackala, ale podarilo sa jej udržať na nohách. Váhavo pozrela na muža pred sebou, ktorý jej lačným pohľadom kížal po tele. Napriek jeho mohutnej postave sa ho nezľakla a uprene mu hľadela do očí.

Styrbjörna jej odvaha pobúrila a zlostne zovrel pery. „Pokľakni pred svojím pánom, otrokyňa!“

Kajúcne ho poslúchla, no keď sa ozvala, z jej hlasu vyžaroval vzdor. „Volám sa Pallas a nie som otrokyňa, pane. Som Božia služobnica, ktorá zasvätila život Pánovi a modlitbám v tej-

to svätyni.“ Neušlo jej, že ju jej priatelia z rádu zdesene sledujú, ale nevenovala tomu pozornosť.

Od hnevu mu na krku navrela žila, keď sa zahnal zovretou pästou a udrél ju po líci. „Ja ťa naučím, kde je tvoje miesto, otrokyňa!“

Pallas silný úder zaskočil, až sa prehla dozadu, ale nevyronila ani jedinú slzu. Neplakala, keď jej zomreli rodičia, a preto nedopraje slzy ani barbarovi, ktorý si myslí, že je jeho majetkom.

„Dajte jej poriadnu príučku, môj pane,“ zvolal jeho kumpán a ostatní nadšene ručali, keď začuli hanebný návrh. „Vyhŕňte jej šaty a osedlajte si ju! Je ešte mladunká, zaiste sa jej nikto nedotkol a vy budete prvý.“

Otriasla sa zhnutím, keď po nej vodca prešiel znova očami a dlhšie spočinul zrakom na jej plochej hrudi. Najradšej by mu napľula do obličaju, ale nechcela ho ešte väčšmi rozohniť. Neuniklo jej, ako sa rádové sestry krčia od strachu. Dovolili svojim tyranom, aby ich zlomili, a preto rovnakú chybu nespraví. Radšej umrie, než by sa mala stať korisťou jedného z tých hnusákov, ktorí vtrhli na sväté miesto a poškvrnili ho hriechom.

„Si ešte nevinná?“ spýtal sa Styrbjörn nedočkavo a zdrapil ju za plecía.

Pallas sa zhlboka nadýchla. Odjakživa slúžila Bohu a jej myseľ nebola pošpinená jedinou hriešnou myšlienkou. Horúčkovo uvažovala nad tým, ako odpovie, pretože mala iba jednu možnosť. Ak sa prizná, že je nedotknutá, vodca sa jej bez milosti zmocní. Ale ak bude luhať a predstierať, že poznala mužský dotyk, beztak si ju vezme násilím. Zrazu sa v nej prebudila nevídaná zlosť, ktorá ju nabádala k odvahe, o akej sa jej ani nesnívalo. Bola z toho poznania vyvedená z miery, pretože netušila, ako s tou novonadobudnutou silou naložiť.

„Odpovedz mi, otrokyňa!“ zreval Styrbjörn a neľútostne ňou zatriasol, nedbajúc na to, že jej pomliaždi plecía. „Osedlal ťa už niekto?!“

„Ak chcete vedieť, či som ešte nedotknutá, zistíte si to sám, pane!“ zvolala Pallas nebojácne. „Ale varujem vás, že nado mnou bdie Ježiš Kristus. Ak sa ma dotknete, skončíte

v pekle aj s vašimi prisluhovačmi!“

Styrbjörn od zlosti očervenel a cez pevne stisnuté pery zavŕchal: „Očividne netušíš, s kým sa zhováraš, otrokyňa!“ Zatriasol ňou tak prudko, až jej opäť poskočila hlava.

„Na malé škvrňa je pridrzá, môj pane,“ ozval sa žoldnier, ktorý pchal do mecha kovové sväté ikony.

„Možno by som jej mal ten opovážlivý jazyk vyrezať,“ odsekol vodca nevraživo. Prižmúril oči a z pošvy vytiahol bohato zdobenú dýku, ktorú pritisol na ženinu bradu.

Pallas mala pociťovať hrôzu, pretože jej ostrie mohlo poznačiť krásnu tvár, ale vnímala iba odpor, ktorý sa jej rozlieval po tele ako hadí jed. Rozhodne nemienila ustúpiť, aj keby ju to malo stáť život. Potajme sa rozhliadla po okolí, či náhodou neuvidí svoju sestrenicu, a s ulahčením si vydýchla, keď po nej nebolo ani stopy. Prv si myslela, že ju Izidora nepočúvne a vystaví sa nebezpečenstvu, ale našťastie mala rozum a utiekla bočnou bránou. Do mysle jej ako nôž prenikli hroziivé slová nelútostného dobyvateľa, ktorý jej silnými rukami mliaždil plecia.

„Darmo sa obzeráš, otrokyňa!“ zvolal Styrbjörn, akoby jej čítal myšlienky. „Všetci prašivci, ktorí sa modlia k Bielemu Kristovi, musia zomrieť a ty ich nezachrániš. Mužov predám do otroctva a so ženami sa obveselím do sýtosti.“ Nevšímal si jej doširoka roztvorené oči, tešil sa z jej bolesti a pokračoval: „Keď sa mi ženské zunujú, aj ich predám na trhu s otrokmi!“

„To nepripustím!“ skríkla Pallas pobúrene, nedbajúc na hrozbu, ktorá sa okolo muža ovíjala ako brečtan.

„Teba sa nikto pýtať nebude, otrokyňa!“ zručol Styrbjörn a prudko ju od seba odstrčil.

Dopadla tvrdo na zem, ale odmietla prosiť o milosť. O svoj život sa nebála, ale bola odhodlaná spasiť duše ostatných, za ktorých sa cítila zodpovedná. Nesmela zabúdať, že vycítila hroziace nebezpečenstvo, pred ktorým varovala svojich priateľov v svätyni, ale nepočúvli ju. Nemala čo stratiť. Ak už má zomrieť, nech je to pre ušľachtilú vec.

Vtedy si všimla, že sa dobyvatelia na povel svojho vodcu zmocnili mníchov a so zviazanými rukami ich vliekli von z chrámu. Keď tí neznabohovia pristúpili k mníškam, ktorých telá halili potrhané sutany, srdce sa jej zovrelo strachom.

Vyštverala sa na nohy a roztrasene zvolala: „So mnou si robte, čo chcete! Ale ušetríte, prosím, životy mojich drahých bratov a sestier.“

Styrbjörn si ju pohrdlivo premeral. „Akosi privysoko sa ceníš, otrokyňa!“ V očiach sa mu temne blýskalo, keď sa narovnal v celej výške. „Obveselím sa s tebou, ak sa mi zachce, ale voči tvojim prosbám zostanem nedoslýchavý!“

Pallas už nevedela zakryť hnev, ktorý ju ovládol, a zasyčala: „Budem sa modliť k Bohu, aby ste zhoreli zaživa v pekle v ukrutných mukách!“

„To by už stačilo!“ zreval Styrbjörn a silným úderom do tváre ju zrazil k zemi. Keď sa v bezvedomí zviezla k jeho nohám, znechutene sa na ňu zadíval. V duchu musel uznať, že je to vskutku krásavica, ale od úmyslu potešiť sa ňou ho odrádzala jej nerozvinutá hrud'. Nepatril k mužom, ktorých vábili nedospelé dievčatá, dával prednosť ozajstným ženám. V mysli sa mu zjavila jeho vysoká, dlhonohá a ľadovo vábivá sestrenica Yrsa, ktorú si neraz predstavoval na svojom lôžku. Dostane ju, o to sa už postará, keď sa vráti do svojej rodnej domoviny. A nepomôžu jej ani ženské úklady, ktorými ho od seba odháňa ako divokého kanca.

„Čo s tým dievčiskom spravíte, môj pane?“ vypytoval sa žoldnier a prešiel si jazykom po spodnej pere, netajac sa chúťkami.

Zohol sa k mníške, uchopil do ruky jej hustý medovo sfarbený vrkoč a nechal ho spustiť pomedzi prsty. „Predám ju na trhu s otrokmi spolu s ostatnými.“ Vytiahol z brašne kožený mech s medovinou a naklonil ho nad spanilú tvár.

Pallas sa prebudila, keď zacítila lepkavú tekutinu na pokožke, a rozkašľala sa. Rukami si pretrela oči a zaškúlila na vodcu, ktorý sa tváril ako spokojný medveď. „Zvyknete przniť ženy v bezvedomí?“ nechcene sa preriekla, ale našťastie si vodca nevšimol, že prezradila chtiac-nechtiac svoj skutočný vek, teda že už nie je dievčaťom.

Stisol pery. „Nerád by som si na tvojich kostiach vylámal zuby, otrokyňa. Tú potechu s radosťou prenechám niekomu inému.“ Zdrapil ju za plecia, surovo ju postavil na nohy a otočil ju chrbtom k sebe.

Pallas sa ani poriadne nestihla nadýchnuť. Zrazu mala

zviazané ruky a okolo spodnej časti tváre omotané špinavé plátno. Predtým, než sa jej znova chopili nelútostné paže, ktoré ju vyvliekli zo svätyne, sa naposledy zadívala na miesto, ktoré bolo sedemnásť liet jej domovom. No v tej chvíli ju sprevádzalo trpké poznanie, že už nikdy nič nebude také, aké to bolo predtým...

Byzantská ríša, Atény približne 978

Potajme ju sledoval, hoci mu opakovane dávala najavo, že je pre ňu primladý. Vedel, že má pravdu, ale nedokázal si pomôcť, nespúšťal z nej iskrivý zrak. Bola pre neho tou najnádhernejšou bytosťou, ktorá kedy kráčala po zemi, a dosiaľ sa jej žiadna iná nevyrovnala.

„Ty ma nepočúvaš, Zephy,“ sťažovala si mladá žena, ktorá ho vystrihala, aby sa verejne nehlásil k pohanstvu. Na celom území Byzantskej ríše bolo pevne ukotvené kresťanstvo a cirkev nepovoľovala iné náboženstvo. Od konca štvrtého storočia rímsky cisár Theodosius I. zakázal všetky pohanské obrady a trestal všetkých, ktorí sa postavili proti jeho príkazu.

Zephyrus si hlasno vzdychol a zamrivil sa na rozheganej stoličke. „Isteže ťa počúvam, Pallas,“ oponoval jej zaliečavo, hoci sa mu myšlienky potulovali úplne iným smerom.

Zdvihla obočie a opáčila: „Zopakuj mi teda, čo som ti prízvukovala.“

Začal si na prst namotávať hnedú kučeru, ktorá sa mu nepoddajne stáčala, a široko sa usmial, až odhalil biele rovné zuby. „Spomínala si, že by som si mal obstarat' nový odev, pretože ten, ktorý mám na sebe, je mi už pritesný. Zaiste si si všimla, že som sa za posledné leto vytiahol,“ prehovoril Zephyrus dôležito.

Zahľadela sa na mladíkovo šatstvo, ktoré zodpovedalo jeho prostému pôvodu. Mal na sebe bielu ľanovú tuniku s dlhými rukávmi bez lemovania, prepásanú koženým opaskom. Hoci sa zvykli nosiť kožené sandále na remenci, chodidlá mal obnažené. V duchu mu musela dať za pravdu, keby vlastnil honosnejší odev, bol by oslnivý. Zephyrus vyrastal bez rodičov so svojou o dve letá staršou sestrou Phyllis, ktorá sa viac krútila okolo svojich obdivovateľov, než by sa starela o blaho svojho brata. Spolu s nimi nažíval aj najstarší brat Crius, ktorého zaujímali najmä povolné ženy a hýrenie.

„Je mi to ľúto, ale vieš dobre, že si nemôžeme dovoliť rozhadzovať.“

Zachmúril sa, až sa na jeho hladkom obličaji zjavila vráska a zelené oči mu potemneli. „Keď už sme pri odievaní, Pallas, pristalo by ti hodvábné rúcho. Niežeby si už teraz nebola ľúbezná,“ preriekol sa mladík a začervenal sa, keď si všimol jej vážny výraz.

„Nepotrebujem sa skrášľovať, Zephy,“ namietla Pallas, ktorá si nepotrpeľala na drahé tkaniny či šperky. V hnedej ľanovej tunike dlhej po lýtko, so zriadenou látkou v oblasti prs a drieku, ktorá sa upevňovala koženým opaskom, sa cítila bezpečne a pohodlne. Ľudia v teplejšom Stredomorí boli zvyknutí nosiť oblečenie z ľanu či vlny. Hodváb, ktorý sa dovážal z Byzantskej ríše, si mohli dovoliť iba tí zámožnejší, pretože bol cennou tkaninou.

Musel s ňou súhlasiť, pretože Pallas v skutku nepotrebovala žiadnu okrasu, aby zaujala mužské oko. No navonok sa tváril, že má námietky, pretože ho bavilo si ju doberať. „Možno máš pravdu, ale zaiste by si mala prehodnotiť svoju vieru.“

Vytreštila neveriacky oči. „Čože?“

„Tvoj Boh nie je skutočný, Pallas,“ prízvukoval jej nápadne herský² mladík. „Mala by si sa svojej viery zriecť, kým si pohneváš siláckych bohov, ako sú...“

„Nepokračuj, Zephy,“ prerušila jeho blahorečenie olympského božstva, ktoré s pietou vyzdvihoval do nebies. Teda robil to práve vtedy, keď nevymýšľal ódy na jej krásu a nevedelbil nejakú časť jej tela. Odkedy prestala zakrývať svoju ženskosť, upieralo sa na ňu čoraz viac párov očí. Nezostalo ani stopy po bývalej otrokyni, ktorá si sťahovala hrud' kusmi plátna a budila dojem mladunkého dievčaťa. Prekvitala spanilou tvárou a vnadivou postavou, za ktorú by sa nemusela hanbiť ani bohyňa Aténa.³ Nie nadarmo po nej Pallas niesla meno, ale aj prívlastok – *panenská bohyňa*. Hoci by mala byť právom hrdá na to, že sa volá rovnako ako dcéra boha Dionýza,⁴ kresťanská viera jej neumožnila sa tomuto poznaniu

² pekný

³ olympská bohyňa inšpirácie, múdrosti a odvahy

⁴ olympský boh divadla a hýrenia

radovať. Odjakživa utiekala k Bielemu Kristovi, ktorého milovala celým srdcom. Vtedy jej skrsla v hlave opovážlivá myšlienka, že luhá sama sebe, pretože vzplanula láskou k mužovi. Už uplynulo jedno leto, ale dosiaľ sa jej nepodarilo na odvážneho dánskeho veliteľa Halfdana Pravdovravného zabudnúť. Vedela, že je pochabé na neho myslieť, pretože ho už nikdy viac neuvidí, ale jej túžba po ich spoločnom strenutí bola silnejšia než jej súdnosť. Očaril ju od prvej chvíle, ako ho uvidela, a potrebu byť mu nablízku nevedela v sebe potlačiť.

Bola zadumaná v spleti vlastných predstáv, až jej unikol uprený zrak mladíka, ktorý ju dychtivo pozoroval. „Prečo si mi nedovolila dokončiť myšlienku, Pallas?“ vyzval ju Zephyrus nedočkavo, pretože sa mu nepáčilo, že ho prerušila uprostred slovnej tirády.

S povzdychom si na chrbát odhodila vrkoč dlhý po driek a prižmúrila oči. „Tvoji olympskí bohovia ma nezaujímajú, pretože sa modlím iba k jednému Bohu. A ty by si mal byť opatrný, ak sa k nim chceš naďalej verejne priznávať.“

Posmešne skrivil pery, ktorými si rád doberal sošné dievčatá, príliš neznalé, aby vedeli odolať jeho vzhľadnému obličaju. „Biely Kristus sa predsa nemôže rovnať mocným bohom Olympu,“ namietol a neochvejným hlasom pokračoval. „Nech si cirkev hlása, čo si zmyslí, ale v mojich žilách bude vždy prúdiť krv bezverca.“

„Moju sestrenicu nikdy nepresvedčíš, aby sa klaňala tvojim bohom, Zephyrus,“ zvolala drobná čiernovláska s tmavšou pleťou, ktorá vstúpila do domu.

„Izidora! Už len ty si nám tu chýbala!“ vypískol Zephyrus a prekrížil si ruky na hrudi. „Nie je spravodlivé, aby som bojoval proti dvom zanieteným kresťankám, pretože nemám najmenšiu šancu zvíťaziť.“

Izidora sa uškrnula. „Ale no tak, Zephyrus,“ začala si ho doberať, aby ho uchlácholila a naoko pristúpila na jeho hru. „Na zmužilého hrdinu, ako si ty, by si predsa nikto netrúfol.“

Odfrkol si. „Nemysli si, že ma obmäkčíš, Izidora. Nepodarilo sa to ani tvojej sestrenici, ktorá je nezlomná ako ocel.“

„To by mi ani vo sne nenapadlo,“ zanôtila Izidora, zložila si z ruky veľký prútený kôš, v ktorom prenášala látky pre-

važne z ľanu a vlny.

Zephyrus si zhrýzol spodnú peru a ukázal prstom na prázdne dno. „Už nič nezostalo a všetko si na trhu predala,“ zašomral si popod nos. „Zdá sa, že sa budeš znova do súmraku zvíjať nad tým ohavným tkáčskym stavom, od ktorého sa nevieš odtrhnúť.“

Izidora sa zahľadela na rámové vodorovné krosná, ktoré nahradili vertikálne – od desiateho storočia sa stali súčasťou nejednej ženskej domácnosti. Tkalo sa na nich nielen pohodlnejšie, ale tkáčkam umožňovali jednoduchšiu prácu. Zreteľne si spomínala, koľko únavných nocí predtým prebdela výrobou tkanín, ktorá bola veľmi prácna. Súčasný tkáčsky stav ju fyzicky menej zaťažoval a zabezpečoval jej presnejšie utkané látky. Krosná tvorili dva návoje,⁵ pričom predný slúžil na hotovú tkaninu a zadný na osnovu. Drevený rám bol spojený priečnymi brvnami a pomocou pedálov, na ktoré sa stúpalo nohami, sa dvíhali nite na tkáčskom stave. Brdom⁶ sa utláčal útok až k utkanej látke a člnkom⁷ sa vkladal útok medzi osnovu. Pri tkaní sa mohlo stáť alebo sedieť na lavici. Boli známe aj široké krosná, ktoré obsluhovali dvaja ľudia naraz.

„Je to moja obživa, Zephyrus,“ povedala jemne. „Malo by ťa tešiť, že je po mojich látkach zhánka a nevrátila som sa domov s prázdnyimi rukami.“

Mladík na ženu zaškútil. „Skôr si sa vrátila s prázdnyim košom.“

Izidora pokrútila hlavou. „Za ponúknuté látky som od kupcov dostala keramiku, ovocie, sklo a iné zbožie.“

Zephyrus sa postavil na nohy a bezradne sa zatočil okolo seba. „Nemôžeš mi ušiť novú tuniku, keď si taká zručná?“

Pallas, ktorá sa do vravy nezapájala, sa nečakane ozvala: „Si nevďačný, Zephy. Vieš predsa dobre, ako sa Izidora nadrie, aby si bol riadne ustrojený a mal plný žalúdok.“

„Naozaj, Pallas?“ spýtal sa výsmešne. „Teraz, keď sa tvoja sestrenica vydala za môjho prelietavého brata, mohla by ho požiadať, aby jej prejavil viac štedrosti.“

⁵ valec

⁶ hrebeň, ktorý utláča útok k utkanej látke

⁷ nástroj, ktorým sa vkladá útok medzi osnovu

Izidora sa začervenalá. Pochopila mladíkovu narážku, pretože o jej mužovi bolo známe, že sa obzerá po každej dobre vyzerajúcej žene. No bol to raz jej manžel a musela ho chovať v úcte. „Nemal by si Cria haniť, Zephyrus,“ vytkla mu nahnevane.

„A ty by si si samu seba mala viac vážiť, Izidora. Na tomto prašivom mieste sa nič neutají a o mojom bratovi je široko-d'aleko známe, že rád dvíha tuniky...“

„Zephyrus!“ okríkla ho Pallas, ktorá sa bála, že mladík zide na zlé chodníčky, hoci dobre vedela, že už zďaleka nie je nevinný.

„Mám už štrnásť liet, Pallas!“ pripomenul jej významne. „Už nie som žiadne decko, aby si predomnou musela šepkať, ak ide o obveseľovanie so ženami.“

Izidora zhĺkla. „Od koho si začul také bezbožné slovo, Zephyrus?“

Mykol plecom. „Videl som vikinských dobyvateľov, ktorí sa vyplavili na pobreží s cieľom obchodníčenia a zhovárali sa v družnom opojení v spoločnosti žien.“

Pallas výrazne zbledla a prežehnala sa. „Drž sa od nich d'alej, Zephy. Nič o nich nevieš, nepoznáš ich myslenie a netušíš, čoho sú schopní.“

„Moja sestrenica má pravdu, Zephyrus. Sú to divosi, ktorí sa neštítia najväčších zverstiev,“ pritakala Izidora.

„Pchá!“ skríkol, svižne vyskočil na stôl uprostred miestnosti, vytiahol spoza opaska halúzku a vztýčil ju dohora, akoby sa bránil protivníkovi. „Už mám dosť vašich výmyslov!“ zaburácal. „Sú to skutoční hrdinovia a žijú život, o ktorom sa bežnému smrteľníkovi iba sníva! Plavia sa po rozbesnených vlnách, čelia nebezpečným nástrahám a prezývajú sa draci morí.“ Zdvihol bradu a venoval obom ženám vzdorovitý pohľad. „Raz sa mi podarí oslobodiť z tohto bohmi zabudnutého miesta a dotknúť sa samotného Olympu!“

Byzantské obydlia sa skladali z viacerých miestností a boli viacpodlažné. Spálne boli jednoducho zariadené a obývané viacerými členmi domácnosti. V obývacej izbe sa stolovalo a prijímali sa hostia. Kuchyňa sa zvyčajne nenachádzala v obytnej časti domu, ale bola umiestnená vonku. V skladových priestoroch sa uskladňovali nástroje, jedlo a veci na každodenné použitie. V dome sa nachádzali aj pracovné miestnosti, v ktorých sa tkalo alebo spracúvalo jedlo.

„Nemal by sa o zásoby starať tvoj manžel, Izidora?“ opýtala sa jej sestrenica, keď sa zahryzla do posúcha, ktorý jej zachrupčal pod zubami. Ani trochu sa jej nepáčilo, že sa ide zodrať z kože, aby mohla posluhovať svojmu zahál'avému mužovi, ktorý, na rozdiel od svojej manželky, nepohol ani malíčkikom.

Zatvárala sa udivene a pokrútila hlavou. „Crius odpočíva a necíti sa dobre. A preto sa o všetko postarám, aby načerpal nové sily do ďalšieho dňa.“ Prstami si nemotorne zapletala vlasy do vrkoča a na tvári mala zachmúrený výraz.

Sestrenicino obočie vystrelilo nahor ako šíp. „Chceš mi nebudaj tvrdiť, že sa tvoj daromný muž neudrží na nohách?“

Previnilo sa začervenala a sklopila zrak. „Nebud' na Cria príkra, drahá sestrenica,“ bránila Izidora neochvejne manžela a pokračovala, „poslednú dobu má toho na pleciach veľa a nechcem, aby sa namáhal.“

Musela sa ovládať, aby nezovrela ruky v päst' a nepraštila nimi o stôl. Ešte predtým, než prehovorila, sa párkrát zhlboká nadýchla. „Verím, že tvoj manžel ledva kráča, keď počas dňa leňoší a počas nocí hýri, oddáva sa pitiu a povol'ným ženám,“ odsekla neľútostne a položila posúch na táčnu, pretože stratila na jedlo chuť. „Iba ma udivuje, že si taká zaslepená a nechceš vidieť, ako tvoj muž v skutočnosti trávi voľný čas.“

Izidora si doplietla vrkoč, zatočila ho do tvaru špirály a vsunula si ho pod vlnený čepiec, ktorý nosievali vydaté ženy. „Naozaj si myslíš, že o tom neviem?“ skríkla pohoršene a blysla po nej zelenými očami. „Nemala som na výber, Pal-

las! Nebyť Cria, ktorý sa so mnou oženil, nikto iný by ma za manželku nepojal!"

Hlasno si povzdychla a uprela zrak do rozpáleného ohníska, z ktorého odlietali iskry. „Ten ničomník nehladal manželku, ale otrokyňu, Izidora. A zdá sa, že si sa naplno chopila tejto neplatenej roly.“ Keď videla, že sestrenica mlčí so stisnutými perami, dodalo jej to ešte väčšiu odvahu. „Len sa pozri, ako sa správa k mladšej sestre. Neberie do úvahy jej potreby a je rozhodnutý zničiť jej život.“

Izidora si odrfkla. „Poznáš predsa Phyllis. Je divoká ako more a Crius ju iba chráni. Ak by ju nedržal nakrátko, čoskoro by mu prerástla cez hlavu.“

„Chystá sa ju vydať za muža, ktorým Phyllis opovrhne z celej duše, a navyše je pre ňu pristarý,“ namietla Pallas nezmiernivo, bubnujúc prstami o dosku stola.

„Phyllis má už vek na vydaj, Pallas. Nezabúdaj, že dievčatá v Aténach sú zasnúbené vo veku dvanásť až pätnásť liet, a keď dovŕšia šesťnásť liet, už sú vydaté. Navyše Erebus má tridsať liet a nie je až taký stariec, ako ho z neho robíš.“

Nedbala na tiché prosby, ktoré k nej sestrenica vysielala, a potriasla hlavou. „Nikdy si sa nemala za toho daromníka vydať. Nemôžeš mu v ničom dôverovať a ani sa na neho spoľahnúť.“

Izidora vzplanula ako fakľa a vyhrkla: „Tebe sa to povie, Pallas! Si taká spanilá, že sa sotva môžeš vcítiť do mojej kože.“

Nemohla sestrenici oponovať, pretože všetko, čo povedala, bola pravda, ale napriek tomu ju jej slová nepotešili. „Vychýrená krása je prekliatie, Izidora,“ zvykla jej opakovať. „A pre ženu, ako som ja, ktorá miluje iba Boha, je oslnivý zjav bezúčelný.“

„Zažila si skutočnú lásku, Pallas. A to je niečo, čo sa podarí iba máloktorej žene,“ oponovala jej Izidora s prekríženými rukami na hrudi. „Alebo si už na svojho veliteľa zabudla?“

Začervenala sa a odvrátila zrak.

„Nikdy nebol môj,“ zašomrala Pallas, hoci v najhlbšom vnútri si želala opak.

Izidora prevrátila sestrenicu očami, akoby sa jej snažila preraziť do duše. „Bola si ním očarená. Nesnaž sa to predo

mnou poprieť, pretože ti to neuverím.“

Pallas sa prudko postavila zo stoličky, až za ňou zaviali rozpustené vlasy, ktoré jej splývali na chrbte ako vlečka. „Ak to chceš naozaj vedieť, už na neho nemyslím,“ luhala presvedčivo, pretože si nemohla dovoliť prezradiť sa. „Už si ani nespomínam, ako sa volal, a jeho obličaj sa mi rozpíja pred očami ako škvrna.“

Izidora sa uškrnula. „Rada ti meno tvojho ochrancu pripomeniem, ak si nevieš spomenúť, drahá sestrenica,“ navrhla jej nezbedne, ale jej snaha sa minula účinku, pretože sa z vedľajšej miestnosti ozval lomoz, pri ktorom poskočila a zbledla ako vápno. Zovrela si rukami štíhle hrdlo a vydýchla: „Ách, nie! Crius zrejme nemá svoj deň.“

Prižmúrila oči. „Musíš sa mu postaviť, sestrenica. Nie si jeho nevoľníčka a nemôže sa tak k tebe správať.“

„Obe žijeme v jeho obydlí, Pallas. Ak nás odtiaľto vykáže, skončíme na ulici. Ak už nemyslíš na nás, myslí aspoň na Phyllis a Zephyrusa,“ zanariekala Izidora roztraseným hlasom.

Zhlboka si povzdychla. „Práveže na nich myslím, sestrenica. Oni sú jediným dôvodom, pre ktorý trpitel'sky znášam hrubánske správanie tvojho nepodareného muža.“

Izidora si ju nevšímala, vykročila k dverám a prudko ich roztvorila. „Musím ísť za manželom, kým nespraví niečo, čo by banoval,“ prehodila cez plece a hnala sa chodbou na druhú stranu obydli, v ktorej sa nachádzal. Po tom, čo vstúpila dnu, sa jej oči rozšírili ohromením, keď videla, ako sa jej muž skláňa nad otrokyňou. Úbohé dievča vo veku štrnásť liet sa mu pokúšalo brániť, ale jej pán, potúžený vínom, ktoré pil častejšie než vodu, mal priveľa síl.

„Už som ťa predsa okúsil, Vasilka,“ prihováral sa Crius mladučkej nevoľníčke bulharského pôvodu, ktorá uhýbala tvárou pred bozkom. Jednou rukou jej pridržal zápästia nad hlavou, keď jej vzrušene zašepkal do ucha: „Poznám tvoju chuť a viem, že mi prinesieš potešenie.“

„Musíte prestať, môj pane,“ vydýchla Vasilka a trhla sebou, keď pocítila mužovu dlaň na obnaženom prsníku.

„Nikto sa o tom nedozvie, Vasilka,“ ubezpečoval ju Crius a prešiel jej jazykom po hrdle. „Moja prostoduchá manželka

nemá ani potuchy o našom tajnom milostnom dobrodružstve.“

„Skutočne si o tom presvedčený, muž môj?“

Crius sa prudko zdvihol z polonahej otrokyni a hlasno zaúpel: „Izidora! Čo tu robíš o tomto čase?! Predsa vieš, že nerád bývam rušený, keď...“

„Ušetri ma kázní, Crius,“ prerušila ho nezmierlivo a stisla pery. „Chcela som ti iba oznámiť, že už nie som ochotná trpieť tvoje ponižovanie a...“ uprela zrak na obnaženú tmavovlásku na manželovom lôžku a príkrym hlasom pokračovala, „pelešenie s inými ženami pod našou strechou.“

„Čo mi tým chceš povedať?“ zvolal varovne, keď vykročil k svojej žene. „V tom má prsty tvoja nepodarená sestrenica! Tá vnadná čarodejnica ti pomútila rozum, inak by si si nikdy nedovolila ma z niečoho obviňovať.“

„Pallas z nášho vzťahu vynechaj!“ skríkla Izidora rozhorčene a prudko do seba vtiahla vzdych. „Moja sestrenica za nič nemôže!“

„Môžem odísť, môj... pane?“ šepa vyplašene Vasilka, ktorú si nikto nevšimal, a nešikovne si zakrývala látkou tuniky drobné prsia.

Crius na dievča zagánil a prižmúril oči. „Zmizni!“

Dievčaťu to veru nemusel jej pán hovoriť dvakrát a bleskurýchlo vybehla na chodbu, až sa stratila za dverami.

Izidora sa naoko tvárila ako bohyňa pomsty, hoci nemala ďaleko k mdlobám. „Myslíš, že sa medzi nami všetko urovnalo, pretože si tú svoju fl'andru poslal preč?“

Široko sa usmial, akoby jeho žena práve prehodila ohromný žart. „Si naozaj taká prostoduchá?! Čerta starého mi záleží na tvojej mienke a najmä sú mi ukradnuté tvoje pocity.“

Už viac nevedela zadržať slzy, ktoré jej vytryskli z očí a kotúlali sa po tvári. Bolest' bola neúnosná, a hoci si už na ňu zvykla, pomyslenie, že jej manžel v nej vidí iba bremeno, ju nečakane zasiahlo.

Crius z celej duše neznášal prejav slabosti a najmä uplakanú tvár svojej manželky. „Tváriš sa ako cudná panna a pri tom skôr, než som si ťa vzal za ženu, si predtým mnou vystriedala viacerých amantov,“ zavrčal. „A teraz čakáš, že ti spravím decko, pretože si už o jedno prišla, a to bohvie s kým.“

Neovládla sa, zdvihla ruku a udrela manžela do obličaju. „Ako sa opovažuješ?!”

Prešiel si prstami po začervenanom mieste a zavrčal: „To si nemala robiť, Izidora!” Oboma rukami ju schmatol za hrdlo a pevne jej ho zovrel. „Vytrasiem z teba dušu, žena moja!”

„Prv než to urobíš, budeš sa musieť porátať so mnou, Crius!” skríkla Pallas. „Ja sa ťa, na rozdiel od mojej sestrenice, nebojím!”

„Ty sa medzi mňa a moju ženu láskavo nemiešaj!” skríkol Crius zúrivo, keď sa Pallas snažila sestrenicu pred ním chrániť. Prudko manželku od seba odstrčil, neprestávajúc sa rozkrikovať ako na olympijských hrách. „Nebyť mojej dobrej vôle, skončila by si na ulici!”

„Môj manžel má... pravdu, Pallas,” zachrčala Izidora, ktorá sa snažila polapiť dych, ledva sa udržiac na roztrasených nohách. „Nie je to také zlé, ako to vyzerá.”

Pallas k sestrenici podišla a objala ju okolo drieku, aby jej bola oporou. Chvíľu sa jej vlúdne prihovárala a potom sa nevraživo pozrela na pána domu. „Izidora už o jedno dieťa prišla a ja nestrpím, aby si ju pripravil o ďalšie.”

Crius od ohromenia otvoril ústa dokorán. Prstami si prešiel po brade a nečakane sa rozosmial. „Ak je tá pôžitkárka skutočne v očakávaní, dozaista nie som otcom jej decka!”

Pallas na neho fľochla, nevšímajúc si roztrasené plecia ženy, ktorá sa k nej bezmocne tísila. „A kto by ním podľa teba mal byť, ak nie ty?”

Crius bezradne pokrčil pleciami. „Netuším, s kým sa moja žena peleší, keď nie som nablízku. Dozaista by sa našli oduševnenci, ktorí by jej ochotne dvíhali tuniku cez boky.”

Izidora zalapala po dychu a potom sa rozplakala. „Crius, ako len môžeš...” nedokončila myšlienku, pretože sa jej sestrenica od nej odtiahla a vykročila k mužovi, ktorý ju prevyšoval o celú hlavu.

Pallas bola drobného vzrastu, ale ani to jej nezabránilo byť nebojárnou a postaviť sa za slabších a utláčaných. Zdvihla ruku, ktorú zovrela v päšť, a prudko ňou udrela muža do obličaju.

„Pallas! Čo si to urobila?!“ zanariekala Izidora a vytreštila oči.

Crius sa po ženinom údere zatackal a bolestivo sa chytil za líce, na ktorom mu naskočila červená škvrna. „Ty malá bosorka! Ja ťa naučím, ako sa máš správať k tomu, kto ti poskytol strechu nad hlavou!“ zreval na celú svetlicu s cieľom zraziť ženu na zem.

„Nerob to, brat môj!“ skríkol zúfalo mladík, ktorý sa vrátil do izby, vrhol sa pred muža a padol pred ním na kolená.

„Čo tu pohľadávaš, Zephyrus?“ oboril sa na brata a prižmúril oči. „Táto daromnica,“ fľochol na Pallas, ktorá mala hrdo vztýčenú hlavu, a pokračoval, „opovážila sa ma udrieť a je mojou povinnosťou vrátiť jej to.“

Zdvihol zrak a vzlykol: „Ženy sa predsa nebijú! Muži by ich mali ochraňovať a milovať. Sú ako krehké lupene kvetín, nežný šum vetra, tichý prúd rieky...“

„Ušetri ma tých blúznin, Zephyrus,“ skočil mu do reči brat a zachmúril sa. „Niet divu, že ti tá bosorka pomútila hlavu. Si ešte primladý a ona je stelesnenie hriechu.“ Snažil sa na ženu hľadiť s opovržením, ale vždy, keď pozrel na jej vnadivú postavu, premohlo ho bezbrehé vzrušenie. Poznal pravdu o tom, ako často sa mu o nej v noci zdalo, a to dokonca aj vtedy, keď sa ukájal na manželke. Práve jej spanilá sestrenica bola dôvodom, prečo v Izidore odrazu videl mrak, ktorý navždy zostane v tieni oslnivého slnka.

Zephyrus bol neoblomný a našpúlil ústa. „Nedovolím, aby si Pallas skrivil čo len vlások na hlave.“

Crius si musel pred mladíkom zachovať obličaj a naoko ustúpil. „Zdá sa, že ťa nepresvedčím o pravde, Zephyrus,“ povzdychol si. „Je mi to ľúto, ale očividne budeš musieť prísť na ňu sám.“

„Nemusíš ma obhajovať, Zephy,“ povedala mu Pallas dojata, pretože ju potešilo, že sa postavil na jej stranu. No zároveň sa obávala hnevu jeho brata, ktorý by proti jej priateľovi mohol v slabej chvíli použiť.

Postavil sa na nohy, pretože vycítil, že je Pallas mimo ohrozenia, a usmial sa. „Je mi cťou chrániť krásne ženy.“

Začervenala sa.

„Kde máš sestru, Zephyrus?“ spýtal sa Crius nedočkavo, pretože sa potreboval čím skôr odpútať od myšlienky na bohyňu v ľudskej podobizni. „Od rána som ju nevidel a už mala byť dávno doma.“

Pokrútil hlavou. „Nie som jej spovedník, brat môj. Navyše obaja vieme, ako rada sa Phyllis necháva obľetovať.“

„Tvoja sestra je predsa zasnúbená!“ zvolal Crius pohoršene. „Ak by sa Erebus dozvedel o jej neskorých potulkách, mohol by sa jej zriecť.“

Zephyrus sa potutelte usmial. „Veď o to tej malej koketke ide,“ priznal popravde. „Phyllis robí všetko pre to, aby k svadbe nedošlo.“

Zovrel ruky v päšť. „Ak sa tvoja sestra odmietne za Ereba vydať dobrovoľne, prinútim ju k tomu násilím!“

Otvoril ústa dokorán. „Použil by si na ňu bič, aby si ju prinútil k poslušnosti?“ opýtal sa neveriacky brat.

„Ak by to bola jediná cesta, ako ju priviesť k rozumu, možno by som to urobil...“ nechal zámerne vetu nedokončenú.

„Phyllis je krehká ako váza, brat môj. Jej plet' je príliš jemná a jej ruky sú slabé a nedoživené. Jediný zásah by ju mohol pripraviť o život,“ zvolal Zephyrus omráčene.

Uškrnul sa. „Naša sestra je rovnaká, aká bola aj jej mama. Bajadéra,⁸ ktorá sa nechá obskakovať, zatiaľ čo pred mužmi vrtí bokmi a podnecuje v nich hriechne predstavy,“ odsekol.

„Pod', Izidora,“ prehovorila Pallas po hodne dlhej chvíli a pokynula jej, aby ju nasledovala k dverám. „Toto skutočne nemusíme počúvať.“

Crius sa nenávisťne díval na chrbát svojej manželky a skríkol: „Berte sa! Obe! Ani jednu z vás tu nepotrebujem! Ženské daromné!“

⁸ tanečnica

„Vzdelanie má horké korene, ale sladké plody,“ zvolal mladík s úsmevom na perách a obrátil obličaj k žene oproti sebe. „Vieš, ktorý starogrécky učenec za týmto výrokom stojí?“

„Bol to Aristoteles,“ odpovedala mu Pallas pohotovo, keď na stôl položila táčnu.

„Blúzniny!“ skríkol Crius pohoršene a pokrútil hlavou. „Neželám si, aby si môjho brata krmila osvietenosťami, ktoré majú od pravdy ďaleko.“

Pallas sa nenechala rozhodiť mužovým nevrlým prehlásením a pokojne prehovorila: „Zephyrus je učený mladík, a ak sa uberie správnym smerom, bude v živote šťastný. Do vienka dostal bystrú myseľ a bola by škoda, keby svoje nadanie nerozvíjal.“

Crius začal hlasno bubnováť prstami po dreve a odsekol: „Čo môže vedieť ženská, ako si ty, o bystrej myslí a nadaní? Nebola si stvorená, aby si sa nadradovala nad mužmi, a nie si o nič viac než obyčajná nevolníčka.“

Pallas musela prehltnúť jedovatú hľášku, ktorú jej priniesla slina na jazyk. Bola si vedomá toho, že pán domu hovorí pravdu, pretože žena nemala žiadne postavenie. Ak by sa raz vydala, plne by sa musela podriaďovať svojmu manželovi. Napriek tomu sa v nej búrila krv a ťažko sa zmierovala s poznáním, že mu nemôže oponovať.

Zephyrovi sa nepáčilo, ako sa brat správa k žene, ktorú považoval za svoju múzu, a otvorene mu to dal najavo. „Mal by si byť k Pallas milší, brat môj. Nezabúdaj, že si si vzal za manželku jej sestrenicu, ktorá ti povije dieťa.“

Odfrkol si. „Aj tá najúbohejšia hetéra⁹ by mi v posteli priniesla väčšie potešenie než moja bezduchá a krehká žena, ktorá v poslednej dobe zanedbáva manželské povinnosti.“

⁹ kurtizána

„Za to ty sa div nepretrhneš, aby si mojej sestrenici ulahodil,“ pretisla Pallas cez stisnuté pery, dávajúc si pozor, aby ju nikto nezačul.

„Kde je teraz moja daromná manželka?“ zaujímal sa Crius so zachmúreným výrazom.

„Išla si ľahnúť,“ odpovedala Pallas. „Čaká tvoje dieťa a je prirodzené, že potrebuje viac odpočinku.“

„A kto sa postará o zásoby jedla?“ vybuchol Crius, pretože stratil trpezlivosť. „Už sa nám všetko minulo!“

„Čo keby si poslal na trh Vasilku?“ navrhla mu Pallas zmierlivo, hoci tušila, že ho jej odpoveď ešte viac nasrdí. „Alebo je nebodaj taká zmorená, že nevládze plniť bežné povinnosti, za ktoré ju platíš?“

Nebol príliš bystrý, aby pochopil jej narážku, a odvrkol: „Vasilka nemá čas, pretože Phyllis pomáha pri obliekaní. Čoskoro k nám príde Erebus a moja sestra musí byť náležité ustrojená.“

„Pokial' viem, o zásoby sa starejú otroci,“ povedala Pallas naježene, pretože sa jej nepáčila predstava, že by sa jej tehotná sestrenica mala terigať ulicami s košíkom plným zbožia. „Ak ich nemáš dosť, mal by si ich do domácnosti obstarat' viac.“

Crius na ňu pobavene pozrel. „Na čo by som sa mal namáhať, keď si tu ty?“

Pallas sa zhlboka nadýchla, až ju zapichalo v hrudi. Táčňa, ktorú skladala zo stola, sa jej v rukách roztriasla a kolená temer podlomili.

„Brat môj, nemal by si...“

„Mlč, Zephyrus! Nič o tom nevieš!“ obul sa do brata, ktorý sa chystal chrániť ženu povest'. „Moja milovaná ženuška mi prezradila, ako sa predtým jej sestrenica živila. Posluhovala špinavým divochom na nejakom zapadnutom hrade v severskej diere a ochotne im rozťahovala nohy.“

„To si už prehnal, brat môj!“ vykrikol Zephyrus pohoršene a zovrel ruky v päst'.

„Veď je to pravda! Stačí sa na ňu pozrieť a človek hneď vie, čo je zač. Hriešnosť jej sviety z očí a navyše je to bosorka, ktorá sa oháňa kresťanskou vierou, aby zakryla čierne srdce, čo jej bije v hrudi.“

Pallas položila táčnu bokom a prudko sa obrátila k mužovi. „Čo ťa dráždi, Crius? To, že si jediný muž široko-d'aleko, ktorému som tie nohy ešte neroztiahla?“

Prudko vstal zo stoličky, až sa drevo za ním prevrhlo na zem a vydalo dunivý zvuk. „Za toto ťa zabijem!“

„Vaša sestra sa práve vrátila, môj pane,“ povedala Vasilka kajúcne a sklopila oči.

Prevrtával Pallas rozdiveným zrakom a potom pozrel na otrokyňu. „Myslel som si, že Phyllis je doma a ty si pri nej! Kde sa túlala, dočerta?!“

„To netuším, môj pane,“ pípla Vasilka previnilo.

„Brat môj,“ začala Phyllis nesmelo, keď sa pred ním vynorila a nešťastne vzlykla. „Nemôžem sa vydať za toho starca! Ak ma máš aspoň trochu rád, zľutuješ sa nado mnou.“

Vykročil k nej, neveriacky sa dívajúc na jej strapaté hnedé vlasy, ktoré pripomínali vtáacie hniezdo, a fl'akaté šaty od ovocia. „Ako to, prosím ťa, vyzeráš?“ zrúkol a schmatol ju za pažu. „Len sa na seba pozri, ty nešťastnica! Keď ťa Erebus zbadá, zuteká od teba na sto krokov!“

Zaskučala od bolesti a hlesla: „Ja sa za neho nechcem vydať, Crius. Moje srdce patrí inému...“

Oči mu potemneli ako búrka. „Bola si nebudaj svojmu budúcemu manželovi neverná?!“

Sčervenala a vyjachtala: „Ja...“

„Bola?!“ skríkol brat nenávistne a prudko šklbol jej rukou, až jej z úst vyšiel trhavý vzlyk.

„Už nie som nedotknutá, brat môj,“ priznala zlomene. „Ale neľutujem ani jedinu noc, ktorú som strávila...“

Odstrčil ju. „Cundra!“ zreval z plného hrdla, vzal do ruky vázu pomal'ovanú lúčnymi kvetmi a celou silou ju šmaril do steny.

Phyllis sa s hlasitým plačom rozbehla preč, až bolo za ňou počuť tresnúť iba domové dvere.

„Poberiem sa za vašou sestrou, môj pane,“ prehovorila Vasilka omráčene, nevediac sa spamätať z toho, čo sa v dome odohralo.

Zephyrus, zvyčajne uvravený, zaryto mlčal, neschopný prehovoriť. Jeho city prezradili iba oči, ktoré sa mu zalievali zradnými slzami.

Pallas sa nešťastne pozerala na mladíka, ktorý už na pohľad trpel. Veľmi ho túžila utešiť, ale neodvažovala sa k nemu priblížiť a prilievať ešte viac oleja do ohňa. Mlčky sledovala jeho zhrbené plecia, keď sa ako telo bez duše vytratil z jej dohľadu.

Crius si prstami vošiel bezradne do vlasov a zviezol sa na stoličku. „Každá ženská je pobehlica! Moja mama, sestra, dokonca aj manželka! Všetko sú to ženy nečistej krvi, ktoré mužovi robia zo života peklo.“

„Veru, máš pravdu, Crius,“ prihovoral sa mu návštevník, ktorý sa ocitol za jeho chrbtom. Šklbol sebou, ale chvatne sa spamätal a obrátil sa k dobrému priateľovi. „Erebus! Vitaj v mojom dome. Už sme sa ťa nevedeli dočkať,“ luhal presvedčivo. „Posaď sa.“

Jeho spoločník prikývol a rozzhliadol sa po miestnosti. Očami spočinul na Pallas, ktorej venoval prenikavý pohľad. Keď videl, že sa mu otočila chrbtom a odkráčala z miestnosti so zdvihnutou hlavou, so zachmúreným výrazom pozrel na muža oproti sebe. Hlavu mal celkom prázdnu a čakal, kedy ho jeho priateľ vyzve, aby s ním začal rozpravu.

„Ako sa ti darí, Erebus?“ prelomil ticho Crius, natiahol sa po pohári a nalial doň víno.

Prijal nápoj a zhlboka sa napil. „Moja práca ma neuspokojuje, Crius,“ priznal. „Ako väčšina mužov, aj ja túžim po živote, v ktorom by som bol zasvätený do politiky.“

Uškrnul sa. „Neviem si predstaviť nikoho vhodnejšieho než teba, drahý priateľ,“ prejavil mu priazeň. „Živo sa zaujímaš o politický život a oduševnene sa zapájaš do každej rozpravy. Navyše si schopný sa s niekým prieť tak dlho, dokým ti nedá za pravdu.“

Zatváril sa zadumane. „Dobre sa to počúva, ale skutočnosť je, žiaľ, iná. Nemal som to šťastie, aby si ma niekto všimol, a hoci mi umenie rečníctva nechýba, chýbajú mi známosti.“

Potl'apkal ho po pleci. „Ver mi, Erebus, že si mohol skončiť oveľa horšie. Ako stolárovi sa ti nežije zle.“

Potichu sa zasmial. „Veru. Vyrábam lavice, oltáre, peľasti, vyrezávam ozdobné prvky do nábytku a opravujem poškodené časti stavieb.“

Crius sa na neho zaškaredil. „Ja ako gazda, ktorý obrába pôdu, na ktorej sadí plodiny, do sveta veľkú dieru neurobím.“

Odfrkol si. „Aspoň nepotíš krv pri prestavbe chrámu Dafnion. Driem na ňom za pár mizivých follisov¹⁰ od svitu do súmraku.“

„Kresťanského chrámu,“ zašomral si Crius znechutene popod nos. Hoci bol verejne kajúcny kresťanom ako väčšina ľudí z jeho okolia, v srdci zostával verný olympskému božstvu.

Prikývol. „Nezabúdaj, že väčšina chrámov sa pokresťančila a pohanská viera bola silno potlačená,“ pripomenul mu Erebus.

„Koľko zarobíš za deň?“ vyzvedal Crius, pretože bol presvedčený o tom, že priateľova práca je lepšie ohodnotená než tá jeho.

Zadumal sa a odpovedal: „Tri follisy denne, ktoré mi pokrývajú jedlo a základné výdaje.“

Mal chuť tresnúť päťou do stolu, ale ovládol sa. „Ja zarobím jeden prekliaty follis!“

„Aspoň nie si zmorený od práce a nekrížia sa ti z nej oči,“ sťažoval si Erebus namrzene.

„Tie sa ti určite krížia od pijatiky a ľahkých ženských, drahý priateľ,“ zatiahol Crius pobavene, ale potom zvažnel. „Rád by som sa s tebou pohováral o svojej sestre.“ Odkiaľľal si, uvažujúc, či mu má povedať pravdu. Nakoniec sa rozhodol ísť s farbou von. „Phyllis sa už dlhšie bráni predstave vydať sa za teba.“

Zhlboka sa zasmial. „Nie som zadubenec, Crius. Viem to od samého začiatku. Jednoducho som pre ňu pristarý.“

Nerátal s podobnou odpoveďou a udivene zdvihol obočie, „Nie si starý. Si muž v najlepšom veku. Medzi tebou a mojou sestrou je rozdiel iba štrnásť liet.“

„Phyllis ma nechce za manžela,“ oponoval Erebus, vzal do ruky prázdny pohár a prevracal ho zo strany na stranu.

Crius sa rozhodol, že si sestrino tajomstvo nechá pre seba, a neisto sa spýtal: „A tebe to neprekáža, Erebus?“

¹⁰ medené platidlo používané v Byzantskej ríši v 10. st.; v súčasnosti by predstavovali 3 follisy zhruba 6 eur

Pokrútil hlavou. „Ak sa mám priznať, zaujala ma iná žena. Odkedy som ju videl, neviem na ňu prestať myslieť. Sú to hotové muky, pretože sa mi stále zdá o jej veľkých...“

Zrazu do miestnosti vplávala Pallas a natiahla sa po prázdnych prútených košíkoch, nevšímajúc si mužov pri stole, ktorí na ňu uprene zízali.

„... očiach, ktoré mi neschádzajú z mysle a celkom ma omámili,“ dokončil Erebus nervózne a začal sa ošívvať.

Crius mu venoval začudovaný pohľad. „Nechceš naliať ešte víno?“

Naprázdko prehltol a prikývol. „Akosi mi vyschlo v krku.“

„Kto je tá žena?“ vyzvedal Crius a podal mu naplnený pohár.

Hltavo sa napil, zatiaľ čo sledoval Pallas, ktorá sa v jeho predstavách pohybovala ako tá najvychýrenejšia hetéra. „Čoskoro sa to dozvieš.“

Zubami obhrýzal kostené rydlo a pokrútil hlavou. Nebol spokojný so slovami, ktoré vyryl do voskovej tabuľky, a druhým koncom rydla všetko zmazal. Drevenú pomôcku pokrytú voskom využívali gramotní ľudia, kupci, mnísi, pisári a učenci.

Crius sa ocitol za bratovým chrbtom a rozhnevane do neho strčil. Mladíkovi sa vyšmyklo rydlo z prstov a dopadlo na dlažbu. „Už som ti minule povedal, aby si s tým prestal!“ Zephyrus sa chystal predmet zdvihnúť, ale brat mu v tom zabránil a odkopol ho z jeho dosahu. Vytrhol mu tabuľku z ruky a zapichol do nej zrak. „Máš hlavu plnú bludov, Zephyrus.“

„Rád sa vzdelávam. Všetci známi učenci vedeli čítať, písať...“

„Ty nie si učenec a nikdy ním nebudeš, braček!“ prerušil ho Crius nezmierlivo, týčiac sa nad ním ako kamenná socha.

Ohrnul dotknuto spodnú peru. „Pallas si myslí niečo iné.“

Skrivil pery. „Tráviš až príliš veľa času s tou bosorkou a už sa to odráža na tvojom správaní, brat môj.“

Zephyrus znechutene pokrčil nos, keď zacítil bratov dych. „Zasa si sa opíjal, Crius?“

„Čo si to dovoľuješ, ty usmrkanec?!“ zrúkol neveriacky a zdvihol ruku s cieľom brata udrieť.

„Neopovažuj sa ho dotknúť!“ zvolala Pallas, ktorá sa k mladíkovi blížila rýchlymi krokmi.

Zephyrus vyskočil zo stoličky, až si zašliapol rydlo, ktorým predtým ryl do tabuľky. „Pallas!“

Crius sa znechutene zadíval na ženu pred sebou a chtivo si premeral jej vábivé krivky. „Znova sa starieš do záležitostí mojej rodiny, ženská?“

Pokrčila nevinne plecami. „Mal by si mi poďakovať. Oprostím od povinností tvoju otrokyňu a vyberiem sa na trh, aby som sa postarala o doplnenie zásob.“

„Chcem ísť s tebou, Pallas!“ zvolal Zephyrus dychtivo a chvatne k nej vykročil. „Šikovné ruky navyše sa ti zídu.“

Pallas už-už otvárala ústa s cieľom mladíkovi žiadosť zamietnuť, no keď videla jeho sklúčený výraz, nemala srdce ho odmietnuť. „Budem veľmi rada, keď mi budeš robiť spoločnosť, Zephy.“

Rozžiarené sa k nej naklonil a vtisol jej na líce bozk. „Si moja bohyňa Aténa.“

Začervenala sa. „To nebolo nutné, Zephy.“

„Nie, nebolo,“ pritakal. „Ale chcel som to spraviť.“

Nepovažovala za potrebné niečo dodávať a nadhodila: „Phyllis sa ul'avilo, keď sa dozvedela, že sa nemusí vydať za Ereba.“

Zephyrus pritakal. „Aj ja som tomu rád, Pallas. Nebol by to dobrý manžel pre moju sestru.“

„Nikto súdny by sa neoženil s takou cundrou!“ skríkol Crius a špičkami prstov si masíroval spánky, v ktorých mu trešťalo. „Bol to Erebus, kto zrušil svadbu.“

Zephyrus sa naklonil k Pallas a zašepkal jej do ucha: „Erebus si vyhliadol nejakú ženu, ale netuším, kto to je.“

Zdvihla udivene obočie. „Odkiaľ to vieš?“

„Zachytil som to, keď sa s ním brat lúčil. Musí to byť mimoriadna žena, keď sa ju Erebus rozhodol získať. Dokonca je

ochotný za ňu zaplatiť nemalú sumu.“

Pallas zatajila dych. „Koľko?“

„Vraj ide o výšku dvetisíc drachiem,“¹¹ priznal.

Pallas vytreštila oči. „To nie je možné,“ vyhrkla. Nebola až taká neznalá, aby nevedela, ako to v spoločnosti chodí.

Prostý občan, ktorý sa venoval remeselnej práci, zarobil jednu až dve drachmy alebo jeden až tri follisy za deň. Ak si chcel obstarat' do domácnosti otroka, mal na výber z viacerých možností. Najlacnejšie sa dal získať nedospelý otrok, ktorý stál sto až tristo drachiem. Ak išlo o dospelého mužského otroka, vyšiel na tristo až päťsto drachiem. Ženská otrokyňa bola pomerne drahá a jej cena sa pohybovala od päťsto do tisíc drachiem. Učený nevoľník, ktorý bol gramotný, presiahol sumu až cez tisíc drachiem, ale toho si mohol dovoliť zväčša majetný človek. Pôvabná súložnica, ktorá slúžila na uspokojenie telesných potrieb, stála viac než tisíc drachiem.

„Čo si to tam šepkáte?“ ozval sa Crius podráždene, kyvotajúc sa zo strany na stranu.

Pallas hrdo zdvihla bradu. „Nič dôležité. Iba som sa s твоjím bratom radila, čo na trhu kúpime,“ vymyslela si napochtyro.

Natiahol ruku smerom k domovým dverám. „Zmiznite mi obaja z očí! Hneď!“ Keď videl, že sa ani jeden z nich nemá k činu, schmatol zo stola pohár a šmaril ho ich smerom. Temer ním trafil otrokyňu, ktorá sa v poslednej chvíli uhla a s piskotom sa ukryla za masívnu truhlicu.

„Ideme, Zephy,“ povedala Pallas zmierlivo. Odhodila si zapletaný vrkoč na chrbát a natiahla sa po košíkoch.

Zephyrus si zo zeme pozbieral osobné veci, ktoré mu brat rozhádzal, a pritisol si ich na hrud'. Chvíľu ich držal v objatí a s pietou ich položil na lavicu, akoby išlo o cisársky majetok. „Pod'me,“ povedal odhodlane, keď sa k žene pripojil.

Crius nenávisťne zazeral na dvojicu, ktorá sa mu strácala z očí, a došuchtal sa k otrokyni. „Vasilka! Zaraz ma odnes do mojej svetlice!“

¹¹ strieborné platidlo používané v Byzantskej ríši v 10. st.; v súčasnosti by predstavovalo 2000 drachiem 5,86 eur